

REKISTERÖITYJEN YHTEISÖJEN TAI SÄÄTIÖIDEN PERUSOPETUKSEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAT LUPAHAKEMUKSET

1 Rekisteröity yhteisö tai säätiö opetuksen järjestäjänä

Perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Oppivelvollisuudesta säädetään lailla.

Perustuslain 123 §:n 2 momentin mukaan valtion ja kunnan järjestämän muun kuin yliopisto-opetuksen perusteista samoin kuin oikeudesta järjestää vastaavaa opetusta yksityisissä oppilaitoksissa säädetään lailla.

Perusopetuslain (628/1998) 7 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Lupa voi koskea perusopetusta ja sen yhteydessä annettavaa esiopetusta, lisäopetusta ja maahanmuuttajille tarkoitettua perusopetukseen valmistavaa opetusta.

Opetuksen järjestämislupa voidaan myöntää, jos lupaa hakeva opetuksen järjestäjä on tehnyt kunnan kanssa sopimuksen opetuksen järjestämisestä. Tällöin järjestämisluvnan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen. Erityinen koulutus- ja sivistystarve katsotaan olevan silloin, kun kunnassa on oppivelvollisia, joiden opetuksen järjestäminen ei ole tarkoituksenmukaista muulla tavalla. Koulutuksen tarpeellisuutta arvioidaan esimerkiksi suhteessa asianomaisen paikkakunnan tai alueen koulutuskysyntään ja tarjontaan (HE 86/1997 vp ja KHO 29.12.2006 T 3673). Perusopetuslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 86/1997 vp) on todettu, että vaatimuksella sopia opetuksen järjestämisestä kunnan kanssa korostetaan kunnan kokonaisvastuuta asukkaidensa perusopetuksen järjestämisessä.

Lupa voidaan myöntää myös ilman kunnan suostumusta, mutta tällöin luvan myöntämisen edellytyksenä on alueellinen tai valtakunnallinen koulutus- tai sivistystarve. Näissä tilanteissa luvan myöntäminen perustuu siihen, että kunnat eivät järjestä koulutusta, joka palvelisi myös muita kuin asianomaisen kunnan koulutustarpeita. Tällöinkin lupa voidaan myöntää vain erityisopetuksen, vieraskielisen opetuksen tai erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämiseen.

Perusopetuslain mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi. Ammatillisten edellytysten arvioinnissa huomiota kiinnitetään muun muassa opetushenkilöstön määrään ja opettajien pätevyysiin sekä opetussuunnitelmiin. Taloudellisten edellytysten arvioinnissa huomiota kiinnitetään hakijan taloudelliseen asemaan, opetustiloihin ja välineistöön sekä kykyyn huolehtia koulutuksen rahoituksesta pidemmällä aikavälillä.

Yksityisen yhteisön ja säätiön järjestämän opetuksen tulee olla tavoitteiltaan perusopetuslain mukaista. Opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta päättää valtioneuvosto perusopetuslain 14 §:n 1 momentin nojalla. Valtioneuvoston perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta antaman asetuksen (422/2012, tuntijakoasetus) 2 luvussa säädetään opetuksen yleisistä tavoitteista. Asetusta sovelletaan toistaiseksi, ennen uusien opetussuunnitelman perusteiden voimaantuloa. Asetuksen 3 §:n 6 momentissa on säädetty, että erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvassa opetuksessa oppilaille annetaan myös opetuksen perustana olevaan maailmankatsomukselliseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Myös näiltä osin opetuksen sisällön tulee perustua opetushallituksen perusopetuslain 14 §:n 2 momentin nojalla antamiin opetussuunnitelman perusteisiin.

Perusopetuslain 14 §:n mukaan Opetushallitus päättää esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Opetussuunnitelman perusteet tulee laatia noudattaen mitä perusopetuslaissa ja sen nojalla on säädetty ja määrätty.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista on tehty päätös 22.12.2014 (104/11/2014). Uuden valtakunnallisen normin mukaiset opetussuunnitelmat otettiin käyttöön vuosiluokkien 1—6 osalta 1.8.2016. Seitsemännen vuosiluokan osalta opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017, kahdeksannen vuosiluokan osalta opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2018 sekä yhdeksännen vuosiluokan osalta 1.8.2019. Uusien opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma voitiin ottaa käyttöön kaikilla vuosiluokilla 1.8.2016 lukuun ottamatta päättöarviointia ja todistuksia koskevia määräyksiä sekä perusopetuksen valinnaisuutta koskevia määräyksiä. Näiltä osin käyttöönotto tapahtuu vuosiluokittain porrastettuna siten kuin edellä on todettu.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 11. määrätään erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä. Näitä määräyksiä sovelletaan sellaiseen yksityisen opetuksen järjestäjän antamaan perusopetukseen, jolle valtioneuvosto on opetuksen järjestämisluvassa määrännyt erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvan erityisen koulutustehtävän.

Lisäksi perusopetuslain 14 §:n perusteella Opetushallitus on päättänyt aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista 12.6.2017 (OPH-1280-2017) ja valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista 13.11.2015 (57/011/2015). Opetushallitus on käynnistänyt aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen. Niiden mukaan laaditut opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.1.2018.

Perusopetusasetuksen 20 §:n mukaan opetuksen järjestämislupaa on haettava viimeistään vuotta ennen opetuksen suunniteltua aloittamista. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi tarvittaessa ottaa käsiteltäväksi myös mainittua ajankohtaa myöhemmin tehdyn hakemuksen. Opetuksen järjestämisluvassa määrätään kunnat, joissa opetusta järjestetään, opetuskieli, erityinen koulutustehtävä, koulutuksen järjestämismuoto sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot.

Valtioneuvosto voi perusopetuslain 7 §:n 4 momentin nojalla peruuttaa opetuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei täytä perusopetuslain 7 §:n 1 tai 2 momentissa luvan myöntämislle säädettyjä edellytyksiä tai jos opetus järjestetään muuten vastoin perusopetuslakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Laissa säädettyjen luvan myöntämisen edellytysten täytyessä luvan myöntäminen on lupa-asian ratkaisevan viranomaisen harkinnassa. Luvan hakijalla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta luvan saamiseen. Lupaharkinnassa voidaan päätyä tarkoituksenmukaisuusperusteisiin kielteiseen ratkaisuun, vaikka edellä todetut oikeudelliset myöntämisedellytykset täytyisivätkin. Perusopetuksen osalta valtioneuvosto on hallituksen esityksessä koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 86/1997) todennut, että tarkoituksena on säilyttää kunnan koululaitos perusopetuksen runkona eikä tarkoituksena ole tavoitella valtion tai yksityisten perusopetusta antavien koulujen lukumäärän lisäämistä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan esi- ja perusopetuksessa on keskityttävä perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen. Jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Oppilailla ja opettajilla on oltava työrauha keskittyä oppimiseen ja opettamiseen. Tämän toteuttamiseksi mm. hallitus kasvattaa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2–3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa. Lisäyksellä tavoitellaan lisätunteja erityisesti alakoulun vuosiluokille luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Lisäykset jätetään toteutettavaksi paikallisin päätöksin. Myös oppimisen tukea koskeva lainsäädäntö uudistetaan siten, että tavoitteena on turvata riittävä tuki sekä vähentää opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa. Lisäksi varmistetaan, että yksityisten opetuksen järjestäjien järjestämisluvut mahdollistavat jatkossakin toiminnan pitkäjänteisen toteuttamisen

Tilastovuoden 2022 20.9. tilanteen mukaan noin 2,75 prosenttia oppivelvollisista perusopetuksen oppilaista saa opetusta yksityisessä peruskoulussa (15 498 oppilasta). Valtioneuvoston myöntämä perusopetuksen järjestämisluva on 66 yksityisellä opetuksen järjestäjällä. Näiden ylläpitämistä kouluista 23 on steinerkoulu, 11 kristillistä koulu, yksi juutalainen koulu, neljä kielikoulu, yksi montessorikoulu, yksi freinetkoulu ja yksi Reggio Emilia -pedagoginen koulu sekä viisi ulkomaankoulu. Lisäksi perusopetusta ja lisäopetusta järjestetään aikuisille eräissä yksityisissä aikuislukioissa ja 30 kansanopistossa.

2 Valtioneuvoston yleisistunnon toimivalta

Valtioneuvoston ohjesäännön 4 §:n 7 kohdassa tarkoitettua yhteiskuntapoliittisesti tai taloudellisesti merkittävät lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan valtioneuvoston yleisistunnossa.

Perusopetuslain (628/1998) 7 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitettua opetuksen järjestämiseen.

3.2. Hakemus, lausunnot ja päätösesitys

3.3. Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry

3.4.1 Hakemus

Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry hakee toistaiseksi voimassa olevaa opetuslupaa Steinerkoulu Tammerille. Hakemuksen perusteena on erityiseen kasvatustieteelliseen järjestelmään eli steinerpedagogiikkaan perustuvan erityisen koulutustehtävän toteuttaminen järjestämällä suomenkielistä steinerpedagogista perusopetusta vuosiluokille 1-9 Tampereen kaupungissa. Toissijaisesti hakija hakee määräaikaista opetuslupaa.

Hakijana on rekisteröity yhdistys, Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry, joka on merkitty yhdistysrekisteriin 16.12.2021. Yhdistyksen kotipaikka on Tampere. Sääntöjensä mukaan yhdistyksen tarkoituksena on muun ohella ylläpitää ja edistää ajanmukaista, ajassa elävään steinerpedagogiikkaan perustuvaa yleissivistävää koulutusta, joka perustuu ehyeen ihmiskuvaan ja henkiseen ihmiskäsitykseen, ja tukee lapsen ja nuoren tasapainoista ja monipuolista kehittymistä itsenäiseksi, uutta luovaan toimintaan kykeneväksi vapaaksi yksilöksi. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys voi muun ohella toimia 12-vuotisen steinerkoulun perustajana, omistajana ja ylläpitäjänä, sekä järjestää Valtioneuvostolta haettavan luvan nojalla perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettua esiopetusta ja perusopetusta ylläpitämässään steinerkoulussa. Yhdistys voi myös hankkia toimintaansa varten omistukseensa tai muutoin käyttöönsä tarpeellista kiinteää tai irtainta omaisuutta sekä hankkia, välittää ja tuottaa toiminnassaan käytettävää materiaalia sekä hankkia varoja myyntitoiminnan, myyjäisten, keräysten ja arpajaisten muodossa asianomaiset viranomaisluvut saatuaan, sekä ottaa vastaan lahjoituksia, avustuksia ja testamentteja.

Hakijan tarkoituksena on käynnistää koulutoiminta lukuvuoden 2024 -2025 alussa, eli elokuussa 2024 Steinerkoulu Tammerissa. Koulu aloittaa opetuksen vuosiluokilla 1, 2 ja 3. Tavoitteena on noin 20 oppilaan luokat. Aloittavia päätoimisia opettajia on kaksi tai kolme. Mikäli oppilaita ei olisi riittävästi kolmeen luokkaan, voidaan koulu aloittaa myös yhdysluokkamudossa. Hakija toteaa, että kouluun oli jo syksyllä 2022, jolloin hakija haki ensimmäisen kerran opetuksen järjestämislupaa, ilmoitettu yhden yhdysluokan verran oppilaita. Oppilaita olisi tullut vielä lisää, sitten kun olisi voitu kertoa opetuslupan saamisesta ja varmistaa koulun aloittaminen. Vaikka opetuslupahakemus hylättiin, oppilaspaikkoja ei ole luovutettu ja kyselyitä on tullut koko ajan lisää. Jotkut perheet jopa kyselevät Steinerkoulu Tammerin aloittamisesta syynä Länsi-Tampereelle muuttamiselle.

Hakija tuo esiin, että se haki ensimmäisen kerran opetuslupaa vuonna 2022. Edellinen hakemus hylättiin sillä perusteella, että Tilastokeskuksen Väestötieto-2021 ennusteen mukaan oppivelvollisuusikäisten määrä laskee vuodesta 2025 eteenpäin eikä alueella siten voitu katsoa olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämää koulutustarvetta.

Hakija myös viittaa perusopetuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 86/1997) perusteluihin, joissa todetaan, että "Hallituksen tarkoituksena on säilyttää kunnan koululaitos perusopetuksen runkona. Perusopetuksen voimavarat turvataan julkisen koulutusjärjestelmän kautta. Tarkoituksena ei ole tavoitella valtion tai yksityisten

perusopetusta antavien koulujen lukumäärän lisäämistä. Lainsäädännössä turvattaisiin nykyisten valtion tai yksityisten koulujen säilyminen ja säilytettäisiin mahdollisuus antaa yksittäisille uusille kouluille järjestämislupa.” Hakija katsoo, että hallituksen esityksen perustelu heikosti velvoittavana lähteenä hallituksen esitys ei ole lainkäyttäjää sitova. Esitys on hakijan mukaan vahvasti ajan henkeä heijastava ja arvopohjaltaan selvästi vanhentunut. Hakija katsoo, että tulkintaa voisi ohjata myös muut näkökulmat sekä nykyiset yhteiskunnalliset arvot ja olosuhteet.

Hakija viittaa hakemuksessaan myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 13/1982 vp, jossa todetaan, että "että yksityiskoulujen ja muiden yksityisten kasvatustieteiden perustamisedellytyksistä ja opetuksen järjestämisestä niissä voidaan säätää vain lailla. Lailla määrääminen perustamisedellytyksistä ei kuitenkaan saa supistaa oikeutta yksityiskoulun tai muun yksityisen kasvatustieteiden perustamiseen asiallisesti merkityksettömäksi, vaan säädettävien rajoitusten tulee olla asiallisia ja perustua yleisen kasvatus- ja sivistystarpeen vaatimuksiin sekä pyrkimykseen turvata asianmukainen opetuksen taso." Hakija toteaa, että perusopetuslain 7 §:n mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta.

Hakijan näkemyksen mukaan tarveperustaa olisi aiheellista ja mahdollista hallituksen esityksen perusteista huolimatta tarkastella nyky-yhteiskunnan näkökulmasta nykyarvojen pohjalta. Tässä ajassa korostuvat 30 vuoden takaisten arvojen sijasta erilaisuus, moninaisuus, moniarvoisuus, monialaisuus, vähemmistöt, yksilökeskeisyys, innovatiivisuus, aloitteellisuus, yrittäminen, resilienssi ja tunnetaidot vain joitain mainitaksemme. Koulutustarvetta harkitessa olisi asiaa mahdollista tarkistella myös laadulliselta pohjalta huomioiden yhteiskunnassa vallitsevat uudet arvot.

Hakija toteaa hakemuksessaan, että steinerkoulut rikastuttavat lähiseudun opetustarjontaa ja tarjoavat sille yksilöllisen vaihtoehdon. Steinerkoulu Tammer on steinerpedagogisen ihmis- ja oppimiskäsityksen pohjalta toimiva esi- ja perusopetusta tarjoava koulu Länsi-Tampereella. Koulu täydentää Tampereen koulutuspalveluja ja palvelee erityisesti kasvavan Tampereen kaupunkiseudun länsipuolisia alueita, joihin kuuluvat Länsi-Tampereen lisäksi mm. Nokia, Ylöjärvi ja Pirkkala. Tampereella 50 vuotta toiminut Tampereen steinerkoulu toimii Itä-Tampereella. Tampereen kaupunkikehityksen painopiste on kuitenkin siirtynyt Länsi-Tampereelle.

Steinerpedagogiikan johdosta steinerkouluihin tullaan muualtakin kuin lähialueelta. Steinerpedagogista varhaiskasvatusta antavista päiväkodeista ohjautuu oppilaita steinerkouluihin. Tampereella toimii tällä hetkellä kaksi steinerpäiväkotia, ja kolmannen perustamisesta keskustellaan. Oppilashankinta ei siten tapahdu pelkästään lähikoulupohjalta. Steinerpedagogiikka pystyy hakijan mukaan myös vastaamaan suomi toisena kielenä –opetuksen kasvavaan haasteeseen maahanmuuttajataustaisille perheille.

Steinerkoulu Tammer tulee toteutuessaan olemaan osa valtakunnallista- ja maailmanlaajuista steinerkoululiikettä. Steiner-Waldorf –kouluilla on yli 100-vuotias historia erityistä pedagogiikkaa tarjoavina kouluina.

Hakija on sitoutunut kehittämään koulutoiminnan laatua neuvottelemalla yhteistyösopimuksen Polkuja laatuun –menetelmän käyttämistä varten ja allekirjoituksellaan vahvistanut päätöksensä käyttää sitä omassa toimipaikassaan. Polkuja laatuun on sveitsiläisen Wege zur Qualität –säätiön kehittämä ja hallinnoima laatujärjestelmä.

Hakija perustelee koulun tarpeellisuutta Tampereen kaupungin voimakkaalla väestönkasvulla. Tampereen seutu on kehittynyt maan toiseksi suurimmaksi kaupunkiseuduksi. Tampereen kaupunkiseudulla on jo noin 410 000 asukasta. Asukasmäärältään kolme kertaa suuremmalla pääkaupunkiseudulla on viisi steinerkoulua, kun Tampereen seudulla niitä on vain yksi. Tampere on Suomen muuttovoittosin kunta ja toiseksi suurin kasvukunta. Vuoden 2022 aikana Pirkanmaan muuttovoitto oli 3 814 henkilöä ja Tampereen kaupungin muuttovoitto nousi 2 669 henkilöön. Tampereen väkiluku kasvoi vuonna 2022 ennätysellisen voimakkaasti kaikkiaan 4 837 asukkaalla.

Hakija tuo esiin, että Tampereen kaupunkiseudun valtuustot hyväksyivät vuonna 2022 uuden seutustrategian, jonka visiona on ”Vehreä metropolimme 2040”. Väestörakenteen muutoksesta todetaan, että Suomen väestö vanhenee ja elää pidempään. Työikäisten määrä vähenee, kun syntyvyys laskee. Väestön huoltosuhte heikkenee ja ikääntymiseen liittyvät menot kasvavat. 2030-luvulla tarve työperäiselle maahanmuutolle kaksinkertaistuu.

Tuoreessa Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman päivityksessä 2040+ todetaan, että kaupunkiseudun väkiluku 31.12.2022 on 409 342 asukasta. Seudun väkiluku kasvaa 480 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä kunnianhimoisten, mutta saavutettavissa olevien väestönmuutostekijöiden pohjalta. Vuodesta 2023 vuoteen 2040 tämä tarkoittaa 71 000 uutta asukasta, mikä vastaa keskimäärin runsasta 4 000 asukasta vuodessa. Toteutunut kasvu 2000-luvulla on ollut keskimäärin samaa tasoa viime vuosia lukuun ottamatta, jotka ylittivät tavoitteen.

Hakija toteaa, että seudun väestösuunnite 2040 on laadittu vuonna 2020 seudun Asuntopoliittisen ohjelman yhteydessä. Rakennesuunnitelman päivityksen pohjalle valitussa suunnitteessa oletetaan seudun väestön kasvavan kuntien omia kasvutavoitteita maltillisemmin mutta Tilastokeskuksen ennustetta vahvemmin kolmen väestötekijän ansiosta: aiempaa korkeampi syntyvyys, nuorten ikäluokkien vahvistuva muuttotase Helsingin ja Turun seuduilta sekä vahvistuva maahanmuutto. Kasvun ennustetaan olevan vahvempaa tarkastelukauden alkupuolella ja väestötekijöistä johtuen hidastuvan vuoteen 2040 mennessä.

Oppivelvollisuusikäisten osalta uusien ja tarkin Tampereen kaupunkiseudun suunnitelmista saatavilla oleva tieto on toistaiseksi vuoden 2020 asuntopoliittisen ohjelman koko seutua kuvaava tilasto, joka on tehty vuoden 2019 Tilastokeskuksen ennusteeseen perustuen, joka osoitti seudulle huomattavasti vähäisempää kasvua kuin vuoden 2021 ennuste. Tampereen kaupunkiseudun suunnitteessa näkyy pieni, vajaan 2 000 henkilön notkahdus oppivelvollisuusikäisten määrässä. 2030 luvulla määrä kääntyy kuitenkin tämän ennusteen mukaan nousuun.

Aluekehittämisen konsultti MDI on julkaissut 13.9.2023 vuoden 2023 väestöennusteen. MDI:n väestöennusteen 2022-2040 mukaan peruskoululaisten

määrä Tampereella tulee kasvamaan 10,7 prosenttia. Asukkaiden määrän ennustetaan kasvavan vuoteen 2040 mennessä 18 prosenttia. MDI:n mukaan päivitetystä ennusteesta oletettua maahanmuuton määrästä on lisätty edeltävään ennusteeseen verrattuna. Jos maahanmuuton taso säilyy ennusteen olettamien tavoin viime vuosien tasolla, etenkin suurten kaupunkiseutujen väestönkehitys vahvistuu. Sen sijaan kasvukeskusten ulkopuolella syntyvyyden lasku romahduttaa koululaisten määrän.

Tampereen sivistys- ja kulttuuripalveluiden apulaispormestarin mukaan perusasteen opetuksen tarve kasvaa 500 oppilaspaikalla joka vuosi, ja kaupunki joutuu rakentamaan keskikokoisen koulun verran uutta kapasiteettia vuosittain, joten Steinerkoulu Tammerille on selvästi tarvetta. Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen apulaispormestarin mukaan uuden steinerkoulun tulo Länsi-Tampereelle on myönteinen asia Tampereelle ja koulutuspalvelujen kehittymiselle.

Hakijan koulu, Steinerkoulu Tammer perustetaan Länsi-Tampereelle, joka Tampereen voimakkaimmin kasvava ja kehittyvä alue. Sieltä käsin se voi palvella hyvin myös Pirkkalan, Nokian ja Ylöjärven asukkaita. Hakijan koulu vastaisi voimakkaasti kasvavan Länsi-Tampereen erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen täydentämällä opetustarjontaa, lisäämällä opetuspaikkoja ja monipuolistamalla kasvatusopillisten vaihtoehtojen tarjontaa.

Yhdistyksellä on ehdollinen vuokrasopimus hyvistä koulutiloista Epilän toimintakeskuksessa, joka on aiemmin toiminut kehitysvammaisten toimintakeskuksena. Kiinteistössä on kuusi luokkahuoneeksi soveltuvaa tilavaa huonetta. Tämä antaa yhdistykselle mahdollisuuden käynnistää Steinerkoulu Tammer elokuussa 2024.

Kun hakija on saanut opetusluvan, aloittaa se neuvottelut pysyvän koulutilan hankkimisesta toimintansa turvaamiseksi. Alustavia neuvotteluja on jo käyty Tampereen kaupungin johdon, kehitysyhtiöiden, rakennusliikkeiden ja muiden toimijoiden kanssa. Uuden koulurakennuksen rakentamista mietitään yhteistyössä kaavoituksen ja kiinteistöpalvelujen edustajien kanssa. Opetusvälineistön (pulpetit, tuolit jne) hankkimisesta tai vuokraamisesta yhdistys voi neuvotella suoraan vuokranantajan kanssa, koska Seurakuntayhtymällä on runsaasti tarkoitukseen sopivaa kalustoa varastossaan.

Kouluateriat on tarkoitus tilata valmiina ulkopuoliselta toimittajalta, jolla on kokemusta kouluruoan valmistamisesta. Koulurakennuksen keittiötilat soveltuvat koulun jakelu- ja lämmityskeittiöksi. Itse tehdyn ruoan tarjoaminen valmistuskeittiöstä tulee toivottavasti mahdolliseksi myöhemmin, kun koulu siirtyy pysyviin koulutiloihin. Itsetehdyn ruoan valmistaminen tukisi koulun pedagogisia tavoitteita.

Hakija tuo esiin, että yhdistys on rekrytoinut koululle opettajia toiminnan aloittamista varten. Alustavat sopimukset on tehty kuuden pätevän opettajan kanssa, joista yhdellä on rehtorin kelpoisuus. He voivat tarpeen mukaan toimia joko päätoimisina tai sivutoimisina opettajina. Hakija on liittänyt hakemukseensa opettajien todistusjäljennökset.

Hakijan tulos tilikaudella 1.8.2022 - 31.7.2023 oli 507,14 euroa alijäämäinen. Tilikaudella 16.12.2021 - 31.7.2022 oli noin 183,70 euroa alijäämäinen. Hakijalla ei ole taseessaan sellaista varallisuutta, jolla se voisi vastata perustettavan koulun käynnistämisen edellyttämistä investoinneista.

Talousarvio lukuvuodelle 2024-2025 on laadittu siten, että koulussa olisi vuosiluokilla 1-3 yhteensä 40 oppilasta. Koulun toiminta on tarkoitus rahoittaa pääosin valtionosuudella. Muita tuloja talousarviossa ovat jäsenmaksut, tukimaksut ja varainhankinta, yhteensä 15 000 euroa, joista kulujen jälkeen jäisi nettona jäljelle 10 000 euroa.

Hakija tuo esiin, että se tulee kevään 2024 aikana laatimaan valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 4 §:ssä tarkoitetun johtosäännön.

3.4.2 Lausunnot

Tampereen kaupungin Sivistys- ja kulttuurilautakunnan apulaispormestari Matti Helimo on antanut 20.9.2022 seuraavan lausunnon hakijan hakemuksen johdosta:

Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry valmistautuu hakemaan valtioneuvostolta opetuslupaa Steinerkoulu Tammerin toiminnan käynnistämiseksi.

Tampereen sivistys- ja kulttuurilautakunnan sekä elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen lautakuntien apulaispormestarit ovat ottaneet vastaan Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:n lähettämän aloitteen ja pyynnön antaa kaupungin vastaus aloitteeseen.

Tampereen kaupunki puoltaa Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:n aloitetta Steinerkoulu Tammerin opetuslupahakemuksessa.

Alueellisen koulutus- ja sivistystarpeen perusteella uuden steinerkoulun tulo Länsi-Tampereelle on myönteinen asia Tampereelle ja kaupunkiseudun koulutuspalveluiden kehittymiselle. Tampereen seudulla on tällä hetkellä yksi steinerkoulu, joka sijaitsee Itä-Tampereella. Opetusluvan myöntäminen toiselle steinerkoululle palvelee kasvavan Tampereen kaupunkiseudun eri alueita kattavasti

Opetushallitus on antanut 30.11.2022 lausunnon hakijan opetussuunnitelmasta. Opetushallitus toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Lausunto Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:n perusopetuksen opetussuunnitelmasta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Opetushallitukselta lausuntoa Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:n laatimasta vuosiluokkien 1–9 opetussuunnitelmasta. Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry on hakenut opetus- ja kulttuuriministeriöltä toistaiseksi voimassa olevaa opetuslupaa vuosiluokille 1–9. Toissijaisesti haetaan määräaikaista opetuslupaa.

Opetushallitus on antanut perusopetusta varten valtakunnalliset Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (Opetushallituksen määräykset 102/011/2014 ja 104/011/2014) ja Vuosiluokkien 1–2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteet (Opetushallituksen määräys 1082/2019) sekä muut vuoden 2014 perusteiden täydennykset, joiden mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma laaditaan.

Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee päättää ja kuvata. Lisäksi Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) jälkeen tehdyt määräysten mukaiset täydennykset ja muutokset on otettava huomioon myös paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa.

Lausunnossa käytetään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista (2014) lyhennettä POPS2014, Oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnista (2020) käsitettä arvioinnin uudistettu luku 6, Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereistä (2020) käsitettä päättöarvioinnin kriteeritaulukko ja 6. luokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit (2023) käsitettä 6. luokan kriteeritaulukko.

Opetushallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa koulun opetussuunnitelmasta.

Yleisiä huomioita

Opetushallitus toteaa, että Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:n laatima opetussuunnitelma antaa lähtökohtaisesti edellytykset järjestää valtakunnallisten normien mukaista opetusta. Koulun opetussuunnitelmassa on kuitenkin joitakin täsmenmistä ja korjaamista edellyttäviä kohtia, jotka lausunnossa on jäljempänä tarkemmin tuotu esille niiden oppiaineiden tai kokonaisuuksien osalta, joista on huomautettavaa.

Opetushallitus korostaa, että Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaisesti erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita (2014) muutoksineen sitouttamatta oppilaita tiettyyn kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- tai kasvatusfilosofiseen näkemykseen.

POPS2014:sta lainattua tekstiä ja koulun tekemiä täsmennyksiä on pyritty ilmaisemaan kursivoitulla ja kursivoimattomalla tekstillä koulun opetussuunnitelmassa. Koulun opetussuunnitelmassa kursivoinnin avulla tehty eroavuus ei kuitenkaan ole johdonmukainen, ja lukijalle on toisinaan epäselvää, tarkoittaako kursivoitu teksti POPS2014:n tekstiä vai koulun omaan täsmennykseen perusteisiin. Opetushallitus suosittelee, että läpi koko opetussuunnitelman valitaan yhdenmukainen tapa ilmaista paikalliset lisäykset ja täsmennykset perusteiden tekstistä.

Joidenkin oppiaineiden oppiaineosuudessa arviointikriteerit on nimetty virheellisesti vuosiluokkien 7–9 arviointikriteereiksi, vaikka kyseessä ovat perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit.

Koulun tuntijako

Koulun tuntijaon rakenne ei kaikilta osin noudata valtioneuvoston tuntijakoasetusta (793/2018).

Koulun opetussuunnitelmassa on kuvattu A1-englannin ja A1-ruotsin opetussuunnitelmat mutta ei B1-ruotsin opetussuunnitelmaa. Tämä on ristiriidassa tuntijaon kanssa, jossa on mukana B1-ruotsi mutta ei A1-ruotsia. Lukijalle jää epäselväksi koulun tuntijako ruotsin kielen osalta. On hyvä huomata, että 1.8.2024 astuu voimaan uusi valtioneuvoston tuntijako, jossa B1-kielen on lisätty 7. luokalle yksi vuosiviikkotunti. B1-kielen päivitetty opetussuunnitelman perusteet astuvat voimaan 1.8.2024.

Koulun tuntijaossa kuvataiteeseen on kohdennettu vain 4 vuosiviikkotuntia. Kuvataiteessa tulee järjestää 5 vuosiviikkotuntia opetusta vuosiluokilla 3–6.

Taide- ja taitoaineiden vuosiviikkotuntien yhteenlaskettu lukumäärä koulun tuntijaossa ei vastaa tuntijakoasetusta. Siihen tulee laskea mukaan kaikki taide- ja taitoaineiden vuosiviikkotunnit sekä taide- ja taitoaineiden valinnaiset, joita tulee olla vähintään 11 vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1–9. Lukijalle jääkin epäselväksi, mikä osuus taide- ja taitoaineista on kaikille yhteisiä taide- ja taitoaineita ja mikä taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja. Koulun tuntijaossa vuosiluokille 1–6 on virheellisesti osoitettu yhteensä 5 vuosiviikkotuntia taide- ja taitoaineisiin, kun niitä tulisi olla yhteensä 6 vuosiviikkotuntia. Samoin vuosiluokilla 7–9 on yhteensä 6 taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitettua vuosiviikkotuntia, kun asetuksessa määrä on 5 vuosiviikkotuntia.

Koulun tuntijaossa oleva väliotsikko Valinnaiset muut aineet ei vastaa tuntijakoasetusta. Oikea otsikko on Valinnaiset aineet.

Valinnaisia aineita tulee olla koulun tuntijaossa vähintään 9 vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1–9. Jää epäselväksi, onko TVT (tieto- ja viestintäteknikka) taide- ja taitoaine vai valinnainen aine.

Eurytmia ei ole Perusopetuslain 11 §:ssä mainittu kaikille yhteinen oppiaine. Eurytmia tulee erottaa koulun tuntijaossa omaksi kohdakseen, sillä se on vain steinerkouluille erityisessä koulutustehtävässä mainitun oppimistehtävän mukainen oppiaine. Koulun opetussuunnitelmasta tuleekin käydä ilmi, onko se paikallisesti kaikille yhteiseksi määritelty oppiaine vai oppilaalle valinnainen aine.

Koulun tuntijaosta puuttuu tuntijakoasetuksen vähimmäistuntimäärä 224 vuosiviikkotuntia.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulun opetussuunnitelma ei täysin vastaa POPS2014:n tekstiä Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. Luvussa 1.15 tulee mainita, että kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Koulun opetussuunnitelman luvussa 1.22 kuvattu kurinpidollisten keinojen käyttö on osin ristiriidassa 1.8.2022 voimaan astuneen POPS2014:n luvun 5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö (OPH-1098-2022) muutosmääräyksen kanssa. Opetussuunnitelmassa todetaan seuraavasti: ”Steinerin mukaan ’rangaistuksen elettä ei saa käyttää’ ja kaikki varsinainen rankaiseminen on turhaa ja jopa vahingollista. Steiner muistuttaa, että paraskaan opettaja ei kokonaan välttä kurittomuuksia ja kuvailee runsaasti metodisia keinoja opettajille.”

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien osalta koulun opetussuunnitelma kaipaa täsmennystä. Paikallisesti päätettävistä asioista arviointikäytännöt kaipaavat selvennystä, samoin toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi (luku 6)

Arviointiluvun otsikointi on edelleen puutteellinen. Otsikon Oppimisen arviointi pitäisi olla Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa.

Käyttäytymisen osaamisen tason kuvaukset on kirjoitettu siten, että ikään kuin muiden kiusaaminen olisi tavoiteltava osaamisen taso, kuten tavoitteessa Muiden huomioon ottaminen. Kiusaaminen. Tämä ilmenee myös yleisessä arvosanan 4 kuvauksessa, jonka mukaan ”Oppilas ei ole saavuttanut tavoitteita, eikä ole sopeutunut koulun toimintaan lainkaan arviointijakson aikana”. Tulee huomioida, että taulukkomuodossa esitetyt tavoitteet on kirjoitettu siten, että niiden saavuttaminen on mahdollista.

Oman opinto-ohjelman mukaan etenevälle oppilaalle annetaan lukuvuositodistukseen käyttäytymisen arvio, ja se voi olla muutakin kuin arvosana 4 tai tyhjä, toisin kuin Tammerin opetussuunnitelmassa ohjataan.

Lukijalle jää epäselväksi, mitä tarkoittaa Tammerin paikallinen lisäys luvussa 1.33 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet: ”Lyhyt, alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaine, arvioidaan sanallisesti. Todistukseen tulee merkintä ”valinnaiset opinnot”, kaikkien yhteen yhteiseen oppiaineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä ”hyväksytty” merkintä.” Kohta ei ole Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa -määräyksen mukainen. Sanallisesti arvioitavia valinnaisia aineita

ei lasketa yhteen. Jokainen valinnainen aine muodostaa oman oppimääränsä ja arvioidaan oppilaan todistuksiin erillisille riveilleen. Mikäli kyseinen valinnainen aine syventää jonkin kaikille yhteisen oppiaineen opintoja, merkitään se todistuksiin kyseisen yhteisen oppiaineen alle.

Luvussa 1.34.4 Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi päättöarvioinnissa annetaan virheellisesti ymmärtää, että eurytmia on Perusopetuslain 11 §:ssä mainittu kaikille yhteinen oppiaine. Eurytmia tulee erottaa tässä luvussa omaksi kohdaksi, sillä se on vain steinerkouluille erityisessä koulutustehtävässä mainitun oppimistehtävän mukainen oppiaine. Koulun opetussuunnitelmasta tulee myös tässä kohdassa käydä ilmi, onko se paikallisesti kaikille yhteiseksi määritelty oppiaine vai oppilaalle valinnainen aine.

Koulun opetussuunnitelmassa tulee paikallisten lisäysten kohdalla selkiyttää käsitteet taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit sekä valinnaiset aineet. Lukijalle ei käy riittävässä määrin selville, milloin on kyse näistä oppilaan valinnaisuuden kahdesta eri resurssista. Esimerkiksi luvussa 1.34.5 valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa mainitaan virheellisesti, että taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit olisivat osa valinnaisia aineita. Nämä kaksi valinnaisuuden resurssia ovat toisistaan erilliset ja arvioidaan eri tavoin. Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien arvioinnin paikalliset lisäykset tulee sisällyttää lukuun 1.34.4.

Myös koulun opetussuunnitelman virke: “Päättöarvioinnissa on vain yksi kotitalousnumero, ellei sitä opeteta muissa valinnaisissa aineissa kahta vuosiviikkotuntia.” kaipa tarkennusta. Kotitalouden oppiaineen arviointi ja kotitalouden syventävät paikallisesti määritellyt valinnaiset aineet tulee erottaa toisistaan.

Luvussa 1.37.2 Lukuvuositolodistus on ilmeisesti erheellisesti kurssiivia ja kursivoimatonta tekstiä sekaisin. Tulee täsmentää, onko kyseessä paikallinen lisäys vai perusteiden tekstiä. Perusteiden tekstin tulee olla yhdellä tavalla kirjoitettu läpi koko oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia käsittelevän luvun.

Koulun opetussuunnitelmasta ei käy ilmi, annetaanko oppilaille välitodistus vai onko päätetty vain lukuvuositolodistuksen antamisesta ja järjestääkö steinerkoulu Tammer erityistä tutkintoa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Koulun opetussuunnitelman kirjaukset eivät ole POPS2014:n mukaisia. Hakija ilmoittaa, että “erityinen tuki Steinerkoulu Tammerissa on pääsääntöisesti yksilöllistetty oppimäärä osana yleisopetusta”. Tämä periaate on tulkinnanvarainen ja sellaisenaan perusteiden vastainen. Opetussuunnitelmassa ei kuvata riittäväällä tarkkuudella tuen järjestämistä POPS2014:n mukaisesti. Oma kappaleenaan olevan 1.45.1 Erityiseurytmia on sisällöltään kysymyksiä herättäviä, eikä lakisääteisten tuen muotojen käyttöä ei ole kuvattu.

Oppilashuolto

Koulun opetussuunnitelmassa todetaan, että oppilashuollon toimintakulttuuria kuvataan tarkemmin Steinerkoulu Tammerin Opiskeluhoitosuunnitelmassa. Opiskeluhoitosuunnitelmaa ei kuitenkaan ole koulun opetussuunnitelman liitteenä.

Koulun opetussuunnitelman luvussa 8 todetaan, että yksi koulun toimintaa ohjaavista opiskeluhoitosuunnitelmista on koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma on poistettu oppilas- ja opiskelijahuoltolaista ja tästä syystä myös opetussuunnitelman perusteista. Paikallisesti voidaan kuitenkin päättää, onko tällainen suunnitelma edelleen käytössä.

Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset

Koulun opetussuunnitelman luvussa 9 ilmaistuja ehdollistamisia koulunkäyntiin (sopeutumismahdollisuudet suomenkielisessä opetuksessa) ja opiskeluun suomen kielellä (perheen kieli- ja kulttuuritausta ei tue riittävästi oppilaan opiskelua suomen kielellä) tulisi muuttaa siten, että niistä rajoittamisen sijaan tuotaisiin esiin koulun antama tarvittava tuki oppilaalle. Koulun tehtävä on tukea oppilaan opiskelua eikä perheen kieli- ja kulttuuritaustaa.

Lisäksi koulun opetussuunnitelmassa tulee kuvata seuraavat asiat:

- miten oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään
- minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan
- käytetäänkö oppimissuunnitelmaa oppilaan opiskelun tukena sekä mikä on oppimissuunnitelman rakenne ja keskeinen sisältö.

Valinnaisuus perusopetuksessa

Koulun opetussuunnitelman luvun 11 ingressitekstissä paikallisen lisäyksen kohdalla viitataan lukuihin 11.1 ja 11.2, joita ei Tammerin opetussuunnitelmassa ole. Opetushallitus kysyykin, onko ingressin paikallinen lisäys riittävän informatiivinen tai tarpeellinen käyttäjän ja POPS2014:n näkökulmasta.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Koulun opetussuunnitelmassa on linjattu seuraavasti: "Steinerkoulu Tammerissa on taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit jaettu musiikkiin, kuvataiteeseen ja käsityöhön vuosiluokilla 3–9. Tarkempi jaottelu näkyy opetussuunnitelman liitteenä olevasta tuntijaosta. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt on esitelty oppiaineiden

kohdalla." Koulun tuntijaossa näitä vuosiviikkotunteja ei ole jaettu kaikille yhteisten taide- ja taitoaineiden oppimääriin.

Valinnaiset aineet

Koulun opetussuunnitelman luvussa 1.55 Valinnaiset aineet todetaan, että Steinerkoulu Tammerissa tarjotaan valinnaisena aineena tieto- ja viestintätekniikkaa ja että muut valinnaiset aineet suunnitellaan myöhemmin. Tämä on ristiriidassa POPS2014:n kanssa. Koulun opetussuunnitelmasta tai sen liitteistä ei löydy kuvausta valinnaisen aineen Tieto- ja viestintätekniikan -oppimäärästä.

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuvat muutkin valinnaiset aineet ja niiden kuvaukset. Ne tulee lisätä koulun opetussuunnitelmaan.

POPS2014:n mukaan opetuksen järjestäjän tulee kuvata omassa opetussuunnitelmassaan

- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet
- mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan
- miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain
- mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

Jotta lukija saa riittävän informaation kustakin valinnaisesta oppimäärästä, koulun opetussuunnitelmassa on myös tarpeen kuvata oppimäärän arviointiin liittyviä seikkoja.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa (2020) -määräyksessä todetaan, että yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa ja että tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan. Koulun opetussuunnitelmaan tuleekin kirjata tämä periaate, jos jokin valinnaisista aineista liittyy yhteiseen oppiaineeseen ja se arvioidaan sanallisesti.

Oppiainekohtaisista osuuksista

Opetussuunnitelma on eri oppimäärien sisältöjen osalta pääosin hyvin laadittu. Opetushallitus toteaa koulun opetussuunnitelman oppiainekohtaisista osuuksista löytyvän kuitenkin runsaasti puutteellisuuksia ja poikkeamia valtakunnallisista määräyksistä.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän suomen kieli ja kirjallisuus opetussuunnitelma on laadittu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti, mutta otsikointia on syytä tarkentaa. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä näkyy otsikkotasolla vasta vuosiluokkien 7–9 kuvauksessa, mutta myös alemmilla luokilla on kuvattu ainoastaan sitä oppimäärää.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Steinerkoulu Tammer kertoo opetuslupahakemuksen saatteessaan s. 3: “Steinerpedagogiikka kykenee vastaamaan myös Suomi toisena kielenä -opetuksen kasvavaan haasteeseen maahanmuuttajataustaisille perheille”, mutta ei ole tehnyt S2-opetuksen koulukohtaista opetussuunnitelmaa. Jo edellisellä lausuntokierroksella on todettu, että S2-oppimäärän kuvaus puuttuu kokonaan. Näin ollen S2-opetuksen paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia.

Toinen kotimainen kieli, ruotsi ja vieraat kielet

Yleisiä huomioita

Vapaaehtoisen B2-ranskan opetussuunnitelma puuttuu, vaikka oppimäärä on mainittu koulun tuntijaossa.

Koulun opetussuunnitelman tulee korjata kielten eri oppimäärien nimet vastaamaan valtioneuvoston tuntijakoasetusta (793/2018, 111/2023 1.8.2024 alkaen) ja POPS2014:ää.

Kielten opetussuunnitelmateksteissä käytetään paikoitellen käsitettä karttuva kielitaito, jota ei käytetä POPS2014:ssa. Oikea käsite on kehittyvä kielitaito.

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu Vuosiluokkien 1–2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteiden 2019 teksti Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3–6 tehtävä.

Toinen kotimainen kieli, A1-ruotsi

Koulun opetussuunnitelmaan lisätystä kielikasvatus-tekstistä puuttuu otsikointi.

Oppilaan kieleen liittyvä osaaminen, jota kuvataan opetuksen ja oppimisen tavoitteissa, kehittyy kumulatiivisesti, ja sen tähden koulun opetussuunnitelmaansa valitsevat opetuksen tavoitteet vuosiluokille 1–2, 3–6 ja 7–9 eivät riitä saavuttamaan POPS2014:ssa toiselle kotimaiselle kielelle, A-ruotsille asetettuja opetuksen tavoitteita perusopetuksen päättövaiheeseen mennessä. Kielten opetus on mahdotonta ilman, että harjoitellaan esimerkiksi tekstien tuottamis- ja tulkitsemistaitoja sekä kielenopiskelutaitoja jokaisella vuosiluokalla. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin uudistetussa luvussa 6 (2020) todetaan, että jokaisen lukuvuoden

päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä tehtävän summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Näin ollen arviointi on käytännössä mahdotonta, jos paikallisessa opetussuunnitelmassa opetuksen tavoitteita ei ole täsmennetty eri vuosiluokille.

Vuosiluokat 1–2

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee päättää ja kuvata tavoitteet ja keskeiset sisällöt A1-kielissä myös vuosiluokille 1 ja 2. Koulun opetussuunnitelman A1-ruotsille asetetuista tavoitteista puuttuvat tavoitteet T2-T4, T6 ja T9-10 ja ne tulee lisätä opetussuunnitelmaan.

Kielten opetus on mahdotonta ilman, että harjoitellaan esimerkiksi tekstien tuottamis- ja tulkitsemistaitoja sekä kielenopiskelutaitoja jo vuosiluokalta 1 alkaen jokaisella vuosiluokalla. Samoin keskeisiä sisältöalueita S1-S3 tulee käsitellä sekä vuosiluokalla 1 että 2.

Vuosiluokat 3–6

Koulun opetussuunnitelmassa oleva virheellinen oppimäärän nimi A-ruotsi tulee korjata vastaamaan valtioneuvoston tuntijakoasetusta (793/2018, 111/2023 1.8.2024 alkaen).

Koulun opetussuunnitelmassa ei ole päätetty ja kuvattu kaikkien POPS2014:n opetuksen tavoitteiden osalta (T1-T11), mitkä ovat A1-ruotsin tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6. Esimerkiksi vuosiluokalla 3 on mukana ainoastaan T1. Kielten opetus on mahdotonta ilman, että harjoitellaan esimerkiksi tekstien tuottamis- ja tulkitsemistaitoja sekä kielenopiskelutaitoja vuosiluokalta 3 alkaen jokaisella vuosiluokalla. Samoin keskeisiä sisältöalueita S1-S3 tulee käsitellä kaikilla vuosiluokilla 3–6.

Vuosiluokat 7–9

Vuosiluokan 8 opetuksen tavoitteista puuttuu tavoite T3, joka liittyy rakenteiden oppimiseen. Kielten opetus on mahdotonta ilman, että tavoitteena on rakenteiden oppimiseen liittyvä tavoite T3.

Vuosiluokan 9 opetuksen tavoitteista puuttuu tavoitteet T1-T4. Oppilaan kieleen liittyvä osaaminen, jota kuvataan opetuksen ja oppimisen tavoitteissa, kehittyy kumulatiivisesti, ja sen tähden koulun opetussuunnitelmaansa valitsemat opetuksen tavoitteet vuosiluokille 7–9 eivät riitä saavuttamaan POPS2014:ssa toiselle kotimaiselle kielelle, A-ruotsille asetettuja opetuksen tavoitteita perusopetuksen päättövaiheeseen mennessä. Kielten opetus on mahdotonta ilman esimerkiksi tavoitteiden 3 ja 4 sisältämiä asioita.

Samoin sisältöalueen S1 puuttuminen on ongelmallinen vuosiluokalla 9. Vuosiluokalla 9 tulee myös opettaa S1:n mukaisia sisältöjä eli kielitiedon käsitteiden käyttöä oppimisen tukena kuten myös vuosiluokalla 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi -luvusta puuttuu Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteeritaulukon 2020 tekstit Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet ja Arvioinnin kohde.

Vieraat kielet

Väliotsikko Kielikasvatus ja siihen liittyvä POPS2014:n teksti tulee lisätä vuosiluokille 1–2, 3–6 ja 7–9.

Englannin kielen A1-oppimäärä

Englannin kielen A1-oppimäärä, vuosiluokat 1–2

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu Vuosiluokkien 1–2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteiden 2019 tekstit (luku 13.4.3 Vieras kieli/saamen kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1–2). Ne tulee lisätä sellaisenaan koulun opetussuunnitelmaan. Opetussuunnitelmassa on tällä hetkellä ainoastaan koulun tekemät täsmennykset.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee päättää ja kuvata tavoitteet ja keskeiset sisällöt A1-kielissä myös vuosiluokille 1 ja 2. Koulun opetussuunnitelman A1-englannille asetetuista tavoitteista puuttuu vuosiluokalta 1 tavoitteet T3-T4, T6 ja T9-10 ja vuosiluokalta 2 tavoitteet T2-T6 ja T8-T10. Ne tulee lisätä opetussuunnitelmaan. Kielten opetus on mahdotonta ilman, että harjoitellaan esimerkiksi tekstien tuottamis- ja tulkitsemistaitoja sekä kielenopiskelutaitoja jo vuosiluokalta 1 alkaen jokaisella vuosiluokalla.

Vuosiluokkien 1–2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteiden 2019 keskeisiä sisältöalueet S1-S3 tulee täsmentää vuosiluokalle 1 ja 2.

Englannin kielen A1-oppimäärä, vuosiluokat 3–6

POPS2014:n tekstit Oppiaineen tehtävä ja väliotsikon Vieras kieli englanti, A-oppimäärä vuosiluokilla 3–6 alapuolella puuttuvat koulun opetussuunnitelmasta.

Koulun opetussuunnitelman A1-englannille asetetuista tavoitteista puuttuu vuosiluokalta 3 tavoitteet T2-T6 ja T8-11, vuosiluokalta 4 tavoitteet T1, T3-T6 ja T10, vuosiluokalta 5 tavoitteet T1-T4 ja T10 sekä vuosiluokalta 6 tavoite T8. Ne tulee pääosin lisätä opetussuunnitelmaan. Kielten opetus on mahdotonta ilman, että harjoitellaan esimerkiksi tekstien tuottamis- ja tulkitsemistaitoja sekä kielenopiskelutaitoja vuosiluokalta 3 alkaen jokaisella vuosiluokalla.

Keskeisten sisältöalueiden lyhennykset S1-S3 eivät vastaa POPS2014:n eri opetuksen tavoitteisiin liittyviä lyhenteistä. Sisältöalueita S4 ja S6 ei ole POPS2014:ssä.

Englannin kielen A1-oppimäärä, vuosiluokat 7–9

Kehittyvän kielitaidon tavoite taito tulkita tekstejä numero on väärä vuosiluokilla 7-9. Kehittyvän kielitaidon osa-alueen, taito tulkita tekstejä koodi on T9 eikä T10.

Tavoite T9 Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä puuttuu kokonaan vuosiluokalta 7. Kielten oppiminen on mahdotonta, jos opetuksessa ei tavoitteena tavoitetta 7 kaikilla vuosiluokilla 1–9. Vuosiluokalta 8 puuttuu tavoitteet T3 ja T5 ja vuosiluokalta 9 tavoitteet T1-T4 ja T10 (Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä).

Se, että opetuksen tavoitteita puuttuu tässäkin kohtaa koulun opetussuunnitelmaa, on valitettava puute ja ongelma. Käytännössä kaikki POPS2014:n opetuksen tavoitteet ovat sellaisia, jotka ovat läsnä opetuksessa miltei jokaisella oppitunnilla. Esimerkiksi vuosiluokalla 9 koulun opetussuunnitelmassa on ainoastaan puolet opetuksen tavoitteista ja niihin liittyvistä keskeisistä sisältöalueista koulun opetussuunnitelmassa, mikä aiheuttaa sen, että oppilaiden yhdenvertaisuus ei toteudu, koska puolet tavoitteista ja sisällöistä jää opettamatta oppilaille koulussa.

Keskeisten sisältöalueiden lyhennykset S1-S3 eivät vastaa POPS2014:n eri opetuksen tavoitteisiin liittyviä lyhenteistä. Sisältöalueita S4 ja S6 ei ole POPS2014:ssä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi -luvusta puuttuu Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteeritaulukon 2020 tekstit Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet ja Arvioinnin kohde.

Vapaaehtoinen A2-saksa

Vapaaehtoisen A2-saksan vuosiluokat 3–6 ja 7–9 puuttuvat koulun opetussuunnitelman sisällysluettelosta.

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu tästä kohtaa vieraita kieliä koskeva teksti Oppiaineen tehtävä.

Vapaaehtoinen A2-saksa, vuosiluokat 1–2

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu POPS2014:n teksti Englannin /muun vieraan kielen/saamen kielen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2 (luku 13.4.2 Vieraat kielet). On kuitenkin huomattava, että A1-kielen opetus on alkanut kaikissa kouluissa vuosiluokalta 1 vuoden 2020 alusta lähtien. A2-kielen paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan POPS2014:n vuosiluokkien 3–6 A-kielen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. A2-saksan vuosiluokkien 1–2 koulun opetussuunnitelman tulee noudattaa samaa rakennetta opetuksen tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen osalta kuin vuosiluokkien 3–6 opetuksen tavoitteet.

Vapaaehtoinen A2-saksa, vuosiluokat 3–6

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu POPS2014:n osio Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3–6 (S1-S3).

Se, että opetuksen tavoitteita ja niihin liittyviä keskeisiä sisältöalueita puuttuu tässäkin kohtaa koulun opetussuunnitelmaa, on valitettava puute ja ongelma. Tämä

aiheuttaa sen, että oppilaiden yhdenvertaisuus ei toteudu, koska puolet tavoitteista ja sisällöistä jää opettamatta oppilaille koulussa. Käytännössä kaikki POPS2014:n opetuksen tavoitteet ovat sellaisia, jotka ovat läsnä opetuksessa miltei jokaisella oppitunnilla.

Keskeisten sisältöalueiden lyhennykset S1-S3 eivät vastaa POPS2014:n eri opetuksen tavoitteisiin liittyviä lyhenteistä. Sisältöalueita S4 ja S6 ei ole POPS2014:ssä.

Kaiken kaikkiaan A2-saksan vuosiluokkien 3–6 osuus koulun opetussuunnitelmassa on lukijalle vaikea hahmottaa, koska opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt ovat nyt osittain sekaisin samassa tekstissä. Tätä tulee selkeyttää.

Vapaaehtoinen A2-saksa, vuosiluokat 7–9

POPS2014:n teksti Muu vieras kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7–9 puuttuu koulun A2-saksan vuosiluokkien 7–9 opetussuunnitelmasta.

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu POPS2014:n osio Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9 (S1-S3).

Se, että opetuksen tavoitteita ja niihin liittyviä keskeisiä sisältöalueita puuttuu tässäkin kohtaa koulun opetussuunnitelmaa, on valitettava puute ja ongelma. Tämä aiheuttaa sen, että oppilaiden yhdenvertaisuus ei toteudu, koska puolet tavoitteista ja sisällöistä jää opettamatta oppilaille koulussa. Käytännössä kaikki POPS2014:n opetuksen tavoitteet ovat sellaisia, jotka ovat läsnä opetuksessa miltei jokaisella oppitunnilla.

Keskeisten sisältöalueiden lyhennykset S1-S3 eivät vastaa POPS2014:n eri opetuksen tavoitteisiin liittyviä lyhenteistä. Sisältöalueita S4 ja S6 ei ole POPS2014:ssä.

Kaiken kaikkiaan A2-saksan vuosiluokkien 7–9 osuus koulun opetussuunnitelmassa on lukijalle vaikea hahmottaa, koska opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt ovat nyt osin sekaisin samassa tekstissä. Tätä tulee selkeyttää.

Ympäristöoppi

Steinerkoulu Tammerin opetussuunnitelman ympäristöopissa on kohdennettu keskeiset sisältöalueet, mutta ei opetuksen tavoitteita eri vuosiluokille. 6. vuosiluokan lukuvuosiarviointissa on huomioitava, että arviointi tapahtuu suhteessa 6. vuosiluokalle kohdennettuihin tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Osaamisen kuvaukset eri arvosanoille 6. vuosiluokan lukuvuosiarviointiin on johdettu opetuksen tavoitteista.

Biologia ja maantieto

Tavoitteet T3, T6 ja T9 on kohdennettu päättyväksi 8. vuosiluokalle koulun opetussuunnitelmassa. Näiden tavoitteiden osalta osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä 8. vuosiluokalla. Osassa päättöarvioinnin arviointikriteereitä (T12, T13 ja T14) viitataan otsikossa virheellisesti vanhentuneeseen termistöön: “Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen”.

Maantiedosta uupuu väliotsikko Vuosiluokka 7 paikallisesti kuvatuista tavoitteista. Osassa päättöarvioinnin arviointikriteereitä (T12, T13) viitataan otsikossa vanhentuneeseen termistöön virheellisesti: “Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen”.

Fysiikka

Osassa päättöarvioinnin arviointikriteereitä (T1, T2 ja T15) viitataan vanhentuneeseen termistöön virheellisesti: “Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen”. Osassa tavoitteita niihin liitettyjen sisältöalueiden (S1–S6) luettelo on puutteellinen.

Kemia

Osassa päättöarvioinnin arviointikriteereitä (T1, T2 ja T15) viitataan vanhentuneeseen termistöön virheellisesti: “Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen”. Osassa tavoitteita niihin liitettyjen sisältöalueiden (S1–S6) luettelo on puutteellinen.

Terveystieto

Osassa päättöarvioinnin arviointikriteereitä (T3, T7) viitataan vanhentuneeseen termistöön virheellisesti: “Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen”.

Uskonto

Steinerkoulu Tammerin opetussuunnitelmaan on laadittu uskonnon oppimääräkuvaukset evankelisluterilaisen uskonnon ja ortodoksisen uskonnon oppimääriin. Uskonnon oppiainekuvauksen kokonaisuuden hahmottamista vaikeuttaa jossain määrin sen jäsenyyksen epäjohdonmukaisuus.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa uskonnon oppiaineen kuvaus muodostuu kaikkia oppimääriä koskevasta osasta, johon sisältyvät myös kaikille oppimäärille yhteiset opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Lisäksi perustetekstissä sisältöjä tarkennetaan kunkin oppimäärän osalta erikseen. Perustetekstin jäsenyyksestä poiketen paikallisessa opetussuunnitelmassa eri vuosiluokkakokonaisuuksissa (1–2, 3–6, 7–9) perustetekstiin sisältyvä uskonnon eri oppimääriä käsittelevä tekstiosuus (oppimääräkohtaisine keskeisten sisältöjen tarkennuksineen) on sijoitettu ennen uskonnon opetuksen tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen yhteisiä, kaikkia oppimääriä koskevia kuvauksia. Paikalliset oppimääräkohtaiset kuvaukset vuosiluokittain kohdennetuista tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä on puolestaan sijoitettu eri paikkaan kuin perustetekstin oppimääräkohtaisten keskeisten sisältöjen kuvaukset.

Opetushallitus kiinnittää huomiota siihen, että Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 edellyttämät paikalliset kuvaukset on laadittu evankelisluterilaisen uskonnon oppimäärään vuosiluokille 1-9, mutta ne puuttuvat ortodoksisen uskonnon oppimäärästä vuosiluokilta 7-9. Lisäksi paikallisessa opetussuunnitelmassa ei mainita, mitä oppimäärää tavoitteiden ja sisältöjen paikalliset kuvaukset koskevat vuosiluokilla 7-9. Tekstistä oli kuitenkin pääteltävissä, että ne koskevat vain evankelisluterilaisen uskonnon oppimäärää.

Oppimääräkohtaisissa kuvauksissa opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt on kohdennettu vuosiluokittain molemmissa oppimäärissä vuosiluokilla 1–6. Tavoitteita on paikallisesti muokattu ja täsmennetty. Vuosiluokittain kohdennettujen tavoitteiden esittämistapa on kauttaaltaan sekava ja ongelmallinen. Osaan tavoitteista on merkitty perustetekstiin sisältyviin tavoitteisiin viittaava koodi (esim. T1), mutta tavoitteen teksti ei pääsääntöisesti kuitenkaan ole perustetekstin mukainen. Samoja tavoitteita on myös kirjattu hiukan eri sanoin useampaan kertaan samalle vuosiluokalle. Esimerkiksi vuosiluokalle 3 on tavoitteeksi kirjattu sekä ”Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä niiden opetukseen” että ”T1 Auttaa oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin (Vanha testamentti) ja kertomuksiin”. Kumpikaan näistä ei kuitenkaan vastaa perustetekstin tavoitteen T1 kuvausta.

Osasta opetussuunnitelman perusteissa määritellyistä tavoitteista on tehty erilaisia muunnelmia eri vuosiluokille. Esimerkiksi vuosiluokilla 3–6 tavoitteeseen T6 viittaavat/liittyvät paikalliset eri vuosiluokkakohtaiset versiot eivät kokonaisuutenakaan vastaa tavoitteen T6 kuvausta perustemääräyksessä. Paikoin paikallisesti muokatut tavoitteet eivät enää lainkaan vastaa perustetekstiä (vrt. esim. vuosiluokalle 4 kirjattu tavoite: ”T6 Tutustuttaa oppilas kristinuskon levämiseen Suomeen keskiajalla” vs. opetussuunnitelman perusteissa määritelty tavoite T6: ”ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa”).

Tavoitteet on kohdennettu vuosiluokittain vuosiluokilla 1–6 yhteisesti evankelisluterilaisen ja ortodoksisen uskonnon oppimäärissä. Siksi opetussuunnitelmassa kiinnittää huomiota se, että em. yhteisissä tavoitteiden kuvauksissa on myös tavoitteita, jotka mitä ilmeisimmin koskevat vain evankelisluterilaisen uskonnon oppimäärää (vrt. tavoitteesta T2 paikallisesti muokattu versio vuosiluokille 4, 5 ja 6: ”T2 Ohjata oppilas perehtymään evankelisluterilaisen uskonnon tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin”). Sisällöt on kohdennettu vuosiluokilla 1–6 vuosiluokittain siten, että ne sisältävät sekä molemmille oppimäärille yhteisiä että oppimääräkohtaisesti erikseen määriteltyjä sisältöjä. Paikallisten oppimääräkuvauksen perusteella osa perusteissa määritellyistä keskeisistä sisällöistä puuttuu evankelisluterilaisen uskonnon oppimäärässä vuosiluokilla 3–6 ja 7–9.

Tavoitteisiin on vuosiluokalle 6 kopioitu suoraan kuudennen vuosiluokan arviointikriteereistä tavoitteen T3 osaamisen kuvaus arvosanalle 8. Opetushallitus huomauttaa, että arviointikriteereissä määritelty osaamisen kuvaukset eri arvosanoille eivät voi olla opetuksen tavoitteita.

Opetushallitus huomauttaa, että kuudennen vuosiluokan lukuvuosiarviointi ja päättöarviointi tulee tehdä voimassa olevien arviointikriteerien mukaisesti. Arviointi ei ole mahdollista, jos vuosiluokittain kohdennettuja tavoitteita ei ole paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvattu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Ortodoksisen uskonnon oppimäärään on kirjattu vuosiluokille 1–6 keskeiseksi sisällöksi ortodoksinen koululaisjumalanpalvelus. Opetushallitus huomauttaa, että uskonnonopetus ei voi pitää sisällään uskonnollisia tilaisuuksia kuten jumalanpalveluksia. Uskonnolliset tilaisuudet tulee järjestää erillään opetuksesta ja muusta toiminnasta ja niihin osallistumisen tulee aina olla vapaaehtoista riippumatta uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyydestä tai siitä, mihin katsomusaineeseen tai uskonnon oppimäärään oppilas osallistuu. Opetussuunnitelma tulee tältä osin saattaa voimassa olevien määräysten mukaiseksi.

Oppilaan oppimisen arviointia on vuosiluokilla 1–2 paikallisesti täsmennetty tavalla, joka ei vastaa POPS2014:ää. Opetushallitus huomauttaa, että osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltäisiin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin tavoitteisiin.

Kuvataide

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 annettua kuvataiteen oppiaineosuutta täsmennetään paikallisesti vuosiluokkakokonaisuuksissa 1–2, 3–6 ja 7–9 lähes kaikilta osin kuten esimerkiksi teksteissä oppiaineen tehtävä ja kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet.

Opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2, 3–6 ja 7–9

Opetuksen tavoitteet ovat otettu sellaisinaan vuosiluokkien tavoitteiksi suoraan perusteista vuosiluokilla 1–2, 3–6 ja 7–9. Kaikkiin perusteissa annettuihin opetuksen tavoitteisiin (T1-T11) pyritään vuosiluokkakokonaisuuksissa 1–2, 3–6 ja 7–9 vähintään yhdellä vuosiluokkakokonaisuuden vuosiluokalla.

Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 1–2, 3–6 ja 7–9

Vuosiluokilla 1–2, 3–6 ja 7–9 keskeiset sisällöt ovat kuvattu koulu tuntijaon mukaisesti kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla paikallisen tuntijaon mukaan opiskeltaisiin kaikille yhteistä kuvataide -oppiainetta.

Kaikissa vuosiluokkakokonaisuuksissa 1–2 ja 3–6 ja 7–9 keskeisissä sisällöissä kuvataan konkreettisia ja seikkaperäisiä steinerpedagogiikalle ominaisia kuvailmaisun keinoja, teemoja ja lähestymistapoja, joihin kullakin vuosiluokalla perehdytään. Sisältöalueiden paikalliset vuosiluokkakohtaiset tarkennukset näyttävät suppeammilta kuin perusteiden kyseisen sisältöalueen kuvaus.

Keskeisten sisältöjen kuvauksissa korostuvat opetuksessa käytettävät kuvailmaisun keinot, jotka eivät ole itsessään perusteiden mukaisia oppiaineen keskeisiä sisältöjä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti kuvataiteen ”sisältöjen

valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt.”

Opetussuunnitelman keskeisten sisältöjen kuvauksissa painottuvat myös perinteisinä pidettävät kuvailmaisun välineet, tekniikat ja materiaalit.

Erityisesti mediakulttuurien ja muiden ympäristön kuvakulttuurien tarkastelun näkökulmasta (S2) vuosiluokkien keskeisten sisältöjen kuvaukset näyttäytyvät yksipuolisina. Perusteiden mukaisesti ”sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta.”

Opetuksen sisällöiksi tulisi valita oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tulisi myös tarkastella suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Esimerkiksi vuosiluokilla 3–6 ”S1 Omat kuvakulttuurit” -keskeisen sisältöalueen paikalliset yksityiskohtaiset vuosiluokkakohtaiset kuvaukset kuva-aiheineen ja tekniikoineen eivät näyttäisi tukevan sitä, että oppilaiden omia kuvakulttuureja käytettäisiin kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Oppilaita tulisi perusteiden mukaisesti kannustaa ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan.

Käsityö

Opetushallitus toteaa, että koulun opetussuunnitelman käsityön oppiaineesta annetussa lausunnossa liittyen lausuntopyyntöön (Lausuntopyyntö 27.10.2022/VN/27245/2022-OKM-3) vaadittuja korjauksia ei ole tehty kuin osin.

Opetushallitus lausuu seuraavaa käsityön opetussuunnitelmasta, joka on lausuntopyynnön (14.9.2023/VN/25386/2023-OKM-4) liitteenä olevassa koulun opetussuunnitelmassa.

Käsityö, vuosiluokat 1–2

Käsityön oppiaineen kuvauksessa Opetushallitus kiinnittää huomiota luvun 1.86 koulun opetussuunnitelman kohtaan: “Tehdään todellisia tarpeita palvelevia oikeita esineitä.” Myöhemmin koulun omissa täsmennyksissä ja kuvauksissa luetellaan muitakin käsityöllisesti valmistettuja käsityöprosessin tuloksena syntyneitä tuotoksia kuten sisustustuotteet, käyttötuotteet, lelut ja vaatteet. Yleisen osan kuvausta tulee laajentaa esineistä koskemaan käsityöllisiä tuotteita ja tuotoksia laajemminkin.

Luvussa Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1–2 mainitaan eräänä tuen muotona seuraavaa: “Paljon tukea tarvitsevat oppilaat saavat helpotettuja tehtäviä, jotka on mahdollista saada valmiiksi.”

Koulun opetussuunnitelmassa vuosiluokkien 1–2 käsityön opetuksen tavoitteita ei ole kohdennettu vuosiluokittain. POPS2014:n paikallisesti päätettävissä asioissa määrätään seuraavasti: “Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokalla 1 ja vuosiluokalla 2.” Tämä tulee korjata.

Lisäksi koulun opetussuunnitelmassa on POPS2014:n sisältöalueiden täsmentämisen sijasta vuosiluokilla 1–2 lueteltu opetuksen sisällöiksi käsityön työmenetelmiä (neulominen, virkkaaminen) ja toteutettavia tuotteita (esimerkiksi patalappu, huilupussi ja pallo). Tulee huomioida, että perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti käsityön opetuksen sisällöt (sisältöalueet) on määrätty vuosiluokkakokonaisuudelle 1–2 seuraavasti: ideointi, kokeilu, suunnittelu, tekeminen, arviointi. Kullekin vuosiluokalle kohdennettuihin tavoitteisiin liittyy edellä mainittuja sisältöjä, joiden avulla päästään vuosittaisen opetuksen tavoitteisiin. POPS2014:ssä määriteltyjä sisältöalueita voidaan paikallisesti täsmentää siten, että koulun opetussuunnitelmassa sisältöinä mainitut työmenetelmät toteutuvat muodostaen käsityön opetuksen punaisen langan vuosiluokalta 1 vuosiluokalle 9. Voidaan esimerkiksi kuvata, miten vuosiluokalla 1 tavoitteen T2 kohdalla sisältöalue S1 Ideointi toteutetaan paikallisesti. Saman tavoitteen kohdalla S2 Kokeilu kohdalla voidaan paikallisesti täsmentää esimerkiksi vuosiluokalla 1 kokeiltavia ja käytettäviä materiaaleja.

POPS2014:n mukaan opetuksessa tulee käyttää vuosiluokilla 1–2 tekstiilityön ja teknisen työn työmenetelmiä. Nyt koulun omassa opetussuunnitelmassa on mainittu ainoastaan tekstiilityön työtappoihin liittyviä työmenetelmiä ja tuotoksia.

Käsityö, vuosiluokat 3–6

Koulun opetussuunnitelmasta jää virheellisesti mielikuva siitä, että vuosiluokan 6 lukuvuosiarviointiin liittyvät arvioinnin kriteerit olisivat voimassa myös vuosiluokilla 3–5 sillä juuri ennen taulukkoa on maininta: “Neljännessä luokasta lähtien käsityössä arvioidaan lukuvuositodistuksessa numerolla.” Tämä tulee korjata.

Opetushallitus myös pohtii koulun tekemiä opetussuunnitelman tarkennuksia lukiessaan, miten oppilaan on mahdollista saavuttaa kaikki tavoitteet, joiden toteutumista sekä oppimista ja osaamista suhteessa tavoitteisiin tulisi arvioida vuosiluokan 6 päättyessä sillä koulun opetussuunnitelmassa vuosiluokkien 3–6 käsityön opetuksen tavoitteita ei ole kohdennettu vuosiluokittain. POPS2014:n paikallisesti päätettävissä asioissa määrätään seuraavasti: “Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6.” Tämä tulee korjata.

Koulun opetussuunnitelmassa on POPS2014:n sisältöalueiden täsmentämisen sijasta vuosiluokilla 3–6 lueteltu opetuksen sisällöiksi käsityön työmenetelmiä (kutominen, värjäys, neulonta, rakentaminen, ompelu) ja toteutettavia tuotteita (esimerkiksi villasukat, neulatyyny, nukke, käyttöesine). POPS2014:n mukaan käsityön opetuksen sisällöt (sisältöalueet) on määrätty vuosiluokille 3–6 seuraavasti: ideointi, suunnittelu, kokeilu, tekeminen, soveltaminen sekä dokumentointi ja arviointi. Nämä tulee näkyä koulun opetussuunnitelmassa.

Koulun opetussuunnitelmasta ei tällaisenaan hahmotu, miten käsityön opetuksen perusteissa määritellyt tavoitteet kullakin vuosiluokalla toteutuvat.

POPS2014:n mukaisesti kullekin vuosiluokalle kohdennettuihin tavoitteisiin liittyy edellä mainittuja sisältöjä, joiden avulla päästään vuosittaisen opetuksen tavoitteisiin. Perusteissa määriteltyjä sisältöalueita voidaan paikallisesti täsmentää siten, että

Tammerin opetussuunnitelmassa sisältöinä mainitut työmenetelmät toteutuvat muodostaen käsityön opetuksen punaisen langan vuosiluokalta 1 vuosiluokalle 9. Voidaan esimerkiksi kuvata, miten vuosiluokalla 4 tavoitteen T3 kohdalla sisältöalue S2 Suunnittelu toteutetaan paikallisesti. Saman tavoitteen kohdalla S3 Kokeilu kohdalla voidaan paikallisesti tämentää esimerkiksi vuosiluokalla 4 kokeiltavia ja käytettäviä materiaaleja.

POPS2014:n mukaan opetuksessa tulee käyttää vuosiluokilla 3–6 tekstiilityön ja teknisen työn työtapoja. Nyt koulun omassa kuvauksessa on vain tekstiilityön työtapoihin liittyviä työmenetelmiä ja tuotoksia vuosiluokkien 3–4 osuudella.

Koulun opetussuunnitelmassa on myös vuosiluokkakokonaisuudessa 3–6 nostettu käsityö oppiaineeseen tekninen työ ja tekstiilityö, jotka voivat olla paikallisesti määriteltyjä valinnaisten aineiden -resurssista muodostettuja opintokokonaisuuksia (oppimääriä). POPS2014:n mukaan käsityö on yksi yhtenäinen oppiaine. Opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja. Käsityöoppiaineeseen ei sisälly eri oppimääriä eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön työtapojen kesken. Opetusta ja opiskelua ohjaavat kaikille yhteisen oppiaineen, käsityön tavoitteet ja niihin liittyvät keskeiset, paikallisesti täsmennetyt sisällöt.

Käsityö, vuosiluokat 7–9

Opetushallitus huomauttaa, että koulun opetussuunnitelmassa vuosiluokkien 7–9 käsityön opetuksen tavoitteita ei ole kohdennettu vuosiluokittain. POPS2014:n paikallisesti päätettävissä asioissa määrätään seuraavasti: “Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokalla 7, 8 ja 9.” Tämä tulee korjata paikallisesti päätetyn tuntijaon mukaisesti siten, että käsityön tavoitteet kohdennetaan vuosiluokittain.

Koulun opetussuunnitelmassa on POPS2014:n sisältöalueiden tämentämisen sijasta vuosiluokilla 7–9 lueteltu opetuksen sisällöiksi käsityön työmenetelmiä (ompelu, huovutus) ja toteutettavia tuotteita (esimerkiksi housut, lelu, kori). POPS2014:ssa käsityön opetuksen sisällöt (sisältöalueet) on määrätty vuosiluokkakokonaisuudelle 7–9 seuraavasti: innovointi, muotoilu, kokeilu, dokumentointi ja arviointi, tekeminen, työturvallisuus, yrittäjämäinen oppiminen sekä tiedostaminen ja osallistuminen. Nämä tulee lisätä koulun opetussuunnitelmaan. Kullekin vuosiluokalle 7–9 kohdennettuihin tavoitteisiin liittyy edellä mainittuja sisältöjä, joiden avulla päästään vuosittaisen opetuksen tavoitteisiin. POPS2014:ssa määriteltyjä sisältöalueita voidaan paikallisesti tämentää siten, että koulun opetussuunnitelmassa sisältöinä mainitut työmenetelmät toteutuvat muodostaen käsityön opetuksen punaisen langan vuosiluokalta 1 vuosiluokalle 9. Voidaan esimerkiksi kuvata, miten vuosiluokalla 8 tavoitteen T3 kohdalla sisältöalue S1 Innovointi toteutetaan paikallisesti. Saman tavoitteen kohdalla S3 Kokeilu kohdalla voidaan paikallisesti tämentää esimerkiksi vuosiluokalla 8 kokeiltavia ja käytettäviä materiaaleja.

Koulun opetussuunnitelmassa on myös vuosiluokilla 7–9 nostettu käsityö oppiaineeseen tekninen työ, joka voi olla paikallisesti määritelty valinnaisten aineiden -resurssista muodostettu opintokokonaisuus (oppimääriä). POPS2014:n

mukaan käsityö on yksi yhtenäinen oppiaine. Opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja. Käsityöoppiaineeseen ei sisälly eri oppimääriä eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön työtapojen kesken. Opetusta ja opiskelua ohjaavat kaikille yhteisen oppiaineen, käsityön tavoitteet ja niihin liittyvät keskeiset, paikallisesti täsmennetyt sisällöt.

Yleinen huomio

Nykyisellään Tammerin opetussuunnitelmassa sisältöinä mainitut käsityöprosessin tuloksena syntyvät tuotteet voivat vaihdella opettajan pedagogisen vapauden ja oppilaiden omien suunnitelmien mukaisesti. Samaan opetuksen tavoitteeseen voidaan päästä monenlaisilla erilaisilla käsityöprosessien toteutuksilla ja ne voivat vaihdella lukuvuosittain. Valmistettavat käsityön tuotokset, mikäli niitä halutaan luetella, voidaan opetussuunnitelman sijaan ilmoittaa koulun vuosisuunnitelmassa osana käsityöoppiaineen vuosittaista toteuttamista.

Liikunta

Liikunnan sekä Bothmer-voimistelun ja eurytmian suhteesta vuosiluokilla 1–9

Perusopetuslain 2 §:n mukaan opetuksen tavoitteena on antaa elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja eli valtakunnallisten perusopetuksen perusteiden liikunnan tulee tarjota yksittäisiä liikuntamuotoja ja urheilulajeja pysyvämpiä lähtökohtia. Liikuntamuodoilla tarkoitetaan tarkoituksenmukaista liikkumista eri liikuntaympäristöissä, kuten sisällä salissa (esim. voimisteluvälineiden, pallojen, musiikin tai telineiden avulla) tai ulkona (esim. kentällä, metsässä tai rinteessä) eri vuodenaikoina. Liikuntamuotoja ovat esimerkiksi jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut.

Bothmer-voimistelu ja eurytmia voidaan nähdä oppiaine liikunnan kannalta katsoen kuin yksittäisinä esimerkkeinä lukuisista liikunta- ja urheilulajeista. Nykypäivän koululiikunnassa erilaiset liikuntatehtävät ja -muodot sekä yksittäiset liikunta- ja urheilulajit nähdään välineinä POPS2014:n liikunnan tavoitteiden saavuttamiselle.

Oppilaanohjaus

Perusopetuslain 11 § velvoittaa opetuksen järjestäjää laatimaan tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavalle oppilaalle henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman. Kuvaus tämän velvoitteen ja oppilaanohjauksen tehostamisen sekä tarpeen arvioinnin toimeenpanosta puuttuu koulun opetussuunnitelmasta.

Eurytmia

Koulun opetussuunnitelmasta ja tuntijaosta tulee käydä ilmi, onko eurytmia kaikille opetuksen järjestäjän päätöksellä yhteinen oppiaine vai valinnainen aine.

Koulun opetussuunnitelmassa on määritelty eurytmialle opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokille 1–2, 3–6 ja 7–9 sekä kuvattu eurytmian arvioinnin periaatteet vuosiluokilla 7–9.

Perusopetusasetuksen 11 §:n mukaan perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä. Vaikka eurytmia ei ole yksi perusopetusasetuksessa luetelluista yhteisistä oppiaineista, Opetushallitus suosittaa, että eurytmian arvioinnin periaatteet kuvataan myös vuosiluokille 1–2 ja 3–6, jos eurytmia on kaikille opetuksen järjestäjän päätöksellä yhteinen oppiaine. Tämä on tärkeää, jotta oppilaat saavat tiedon, kuinka he ovat saavuttaneet eurytmian opetukselle asetetut tavoitteet vähintään kunkin lukuvuoden päätteeksi.

Jos eurytmia on oppilaalle tarjottava valinnainen aine, niin siitä tulee päättää ja kuvata tämän lausunnon luvussa Valinnaiset aineet mainitut asiat sekä kertoa vuosiviikkotuntien määrään perustuva arviointitapa (numeroarvosana tai hyväksytyt/hylätyt).

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin lukuun tulee lisätä tieto, kuinka oppilaille annetaan tieto opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Opetushallitus suosittelee tietoa annettavaksi todistuksen liitteenä.

Muita huomioita

POPS2014:n liitteet 1–3 on merkitty linkkeinä koulun opetussuunnitelmaan. Linkit eivät aukea. Myöskään jokaisen sivun alareunassa oleva linkki sisällysluetteloon ei toimi.

Yhteenveto

Opetushallitus toteaa, että Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:n laatima vuosiluokkien 1–9 opetussuunnitelma antaa pääosin edellytykset valtakunnallisten normien mukaisen perusopetuksen järjestämiseen.

Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:n laatima opetussuunnitelma sisältää kuitenkin edelleen runsaasti lausunnon mukaisia puutteellisuuksia, poikkeamia ja virheitä, vaikka Opetushallitus on lausunut koulu opetussuunnitelmasta tammikuussa 2023.

Opetushallitus edellyttää, että tässä lausunnossa esille otetut virheet korjataan ja puutteet ja poikkeamat täsmennetään koulun opetussuunnitelmaan, jotta oppilaan oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta toteutuu heti koulun toiminnan käynnistyttyä. Perusopetuslain 15 §:n mukaan opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä koulussa järjestettävää perusopetusta varten opetussuunnitelma. Perusopetuslain 30 §:n mukaan oppilaalla on oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia tämän oikeuden toteutumisesta. Jokainen oppilaiden kanssa työskentelevän tulee toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti lähettänyt Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry:lle tiedoksi Opetushallituksen lausunnon ja antanut hakijalle mahdollisuuden antaa tarpeelliseksi katsomansa selvityksen.

Tampereen seudun steinerkouluyhdistys ry ei toimittanut opetus- ja kulttuuriministeriölle selvitystään Opetushallituksen lausunnon johdosta.

3.4.3 Hakemuksen arviointi ja päätösesitys

Hakijana on rekisteröity yhdistys, Tampereen seudun steinerkouluyhdistys, jonka tarkoituksena on muun ohella ylläpitää ja edistää ajanmukaista, ajassa elävään steinerpedagogiikkaan perustuvaa yleissivistävää koulutusta. Hakija hakee toistaiseksi voimassa olevaa lupaa järjestää 1.8.2023 alkaen steinerpedagogiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaa perusopetusta vuosiluokilla 1-9. Opetuspaikkana olisi Tampereen kaupunki ja opetuskielenä suomi.

Hakija perustelee hakemustaan Tampereen alueen voimakkaalla väestönkasvulla ja siihen liittyen myös oppivelvollisuusikäisten määrän lisääntymisellä. Hakija viittaa Tilastokeskuksen maahanmuuttoa koskevaan tilastoon vuodelta 2022, Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ suunnitelmaan, Vehreä metropolimme 2040 seutustrategiaan sekä aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n laatimaan Seudun väestösuunnite 2040: een sekä MDI:n 13.9.2023 julkaisemaan väestöennusteeseen, jonka mukaan peruskoululaisten määrä kasvaisi Tampereella 10,3 prosenttia vuoteen 2040 mennessä.

Perusopetuslain 7 §:n mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luvan myöntäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen. Koulutuksen tarpeellisuutta arvioidaan esimerkiksi suhteessa asianomaisen paikkakunnan tai alueen koulutuskysyntään ja tarjontaan (HE 86/1997 vp ja KHO 29.12.2006 T 3673 ja KHO 9.5.2007 T 1226). Perusopetuslakia koskevassa hallituksen esityksen perusteluissa (HE 86/1997 vp) on todettu, että tarkoituksena on säilyttää kunnan koululaitos perusopetuksen runkona ja että tarkoituksena ei ole tavoitella valtion tai yksityisten perusopetusta antavien koulujen lukumäärän lisäämistä.

Tilastokeskuksen Väestöennuste-2021 tilaston mukaan oppivelvollisuusikäisten määrän ennustetaan kasvavan Tampereella vuoteen 2024 mennessä siten, että oppivelvollisuusikäisten määrä tuolloin olisi 24 600. Tästä eteenpäin oppivelvollisuusikäisten määrän ennustetaan kuitenkin laskevan siten, että vuonna 2033 oppivelvollisuusikäisiä olisi 23 469. Vuonna 2034 määrän ennustetaan jälleen nousevan hieman, 23 492 oppilaaseen. Vaikka tästä eteenpäin oppivelvollisten määrän ennustetaan kasvavan, on kasvu niin maltillista, että vuoden 2022 toteutunutta oppivelvollisten määrää ei saavuteta vielä vuoteen 2040 mennessä. Lähikunnissa Nokialla, Pirkkalassa ja Ylöjärvellä oppivelvollisten määrän ennustetaan vähenevän vuoden 2022 tasosta vuoteen 2034 mennessä yhteensä 18,4 prosenttia.

On totta, kuten hakija hakemuksessaan mainitsee, että Tilastokeskuksen väestötilaston mukaan Tampereen väkiluku on kasvanut vuonna 2022 4 786 asukkaalla ja oppivelvollisten määrä on kasvanut n. 500–600 oppilaan vuosivauhtia vuodesta 2016 lähtien. Kuitenkin Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan ennuste on oppivelvollisten osalta laskeva vuodesta 2025 vuoteen 2033. Tilastokeskuksen käyttämä väestöennustemenetelmä on ns. demografinen komponenttimalli, jossa väestön tuleva määrä ja rakenne lasketaan ikäryhmittäisten syntyvyys-, kuolevuus- ja muuttokerrointen avulla. Kertoimet on laskettu viime vuosien väestönkehityksen

perusteella. Ennusteessa ei ole pyritty arvioimaan taloudellisten, sosiaalipoliittisten, aluepoliittisten tms. tekijöiden vaikutusta väestönkehitykseen. MDI:n mukaan suurimmat kaupunkiseudut tulevat jatkamaan kasvuaan, ja kasvua vahvistaa lisääntyvä maahanmuutto. Suomen kuntien väestönkehitys jatkaa eriytymistään. Saadusta selvityksestä ei käy ilmi, miksi MDI:n ja Tilastokeskuksen ennusteet eroavat toisistaan. Tilastokeskuksen tilasto on Suomen virallinen tilasto (SVT), jota hyödynnetään laajasti yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, lainvalmistelussa ja suunnittelussa.

Todettakoon myös, että Tampereella toimii jo yksi steinerkoulu, mutta sen oppilasmäärä on Opetushallituksen rahoitusjärjestelmän raportin mukaan laskenut siten, että vuonna 2019 oppilaita oli 508 kun taas syksyllä 2023 oppilasmäärä oli 442. Koulussa on tilaa uusille steinerpedagogiikasta kiinnostuneille oppilaille.

Edellä mainittu huomioon ottaen alueella ei voida katsoa olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämää koulutustarvetta. Uuden yksityisen koulun perustamista ei voida myöskään pitää tarkoituksen mukaisena ottaen huomioon, että lapsimäärän ennustetaan kääntyvän vuoden 2024 jälkeen laskuun Tampereella.

Opetushallitus toteaa 22.1.2024 hakijan opetussuunnitelmasta antamassaan lausunnossa, että se antaa pääosin edellytykset valtakunnallisten normien mukaisen perusopetuksen järjestämiseen. Opetussuunnitelma sisältää kuitenkin edelleen runsaasti lausunnossa eriteltyjä puutteellisuksia, poikkeamia ja virheitä, vaikka Opetushallitus on lausunut koulun opetussuunnitelmasta tammikuussa 2023. Opetushallitus edellyttää lausunnossa esille otettujen virheiden korjaamista ja puutteiden ja poikkeamien täsmentämistä, jotta oppilaan oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta toteutuu heti koulun toiminnan käynnistyttyä. Oppilaiden oikeusturvan kannalta merkittävä puute on, että opetussuunnitelman mukaan oppilaan saama erityinen tuki toteutettaisiin pääsääntöisesti yksilöllistettynä oppimääränä osana yleisopetusta. Oppilaiden hyvinvoinnin kannalta merkittävä puute on, että opetussuunnitelmasta puuttuu oppilashuoltosuunnitelma.

Opetus järjestettäisiin Epilän seurakuntatalon toimintakeskuksessa tiloissa, joissa on aiemmin toiminut kehitysvammaisten toimintakeskus. Tilojen voidaan arvioida olevan riittävät koulun käynnistämiseen.

Koulussa toimisi kuusi opettajaa. Hakijalla voidaan katsoa olevan riittävästi kelpoisuusehdot täyttävää opetushenkilöstöä haetun opetuksen käynnistämiseen.

Asiakirjaselvityksen perusteella hakijalla ei ole valtion ja yksityisen järjestämän opetuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) edellyttämää johtosääntöä.

Hakijan tulos tilikaudella 1.8.2022 - 31.7.2023 oli 507,14 euroa alijäämäinen. Tilikaudella 16.12.2021 - 31.7.2022 tulos oli 183,70 euroa alijäämäinen. Koulun toiminta olisi tarkoitus rahoittaa lähes täysin valtionosuudella. Muita tuloja hakijan talousarviossa on 10 000 euroa. Hakijalla ei ole taseessaan sellaista varallisuutta, jolla se voisi vastata perustettavan koulun käynnistämisen edellyttämistä investoinneista, joita ovat esimerkiksi kiinteistön ensimmäisen kuukauden vuokra (1 875 €), vuokravakuus (3 300 €), opettajien ensimmäisen kuukauden palkat, vakuutukset sekä

opetusmateriaalit ja välineet. Hakijan taloudellinen tilanne on hyvin epävarma. Hakija ei pystynyt edes maksamaan vuonna 2023 valtioneuvoston päätöksen johdosta määrättyä maksua, ja hakijalle piti myöntää maksuaikaa maksun suorittamiseksi. Myöskään Tampereen kaupunki, vaikka suhtautuukin kouluun sitä puoltavasti, ei ole lausunnossaan sitoutunut tukemaan koulua taloudellisesti. Taloudellisiin edellytyksiin liittyy näin ollen epävarmuustekijöitä eikä hakijalla voida tässä vaiheessa katsoa olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämiä riittäviä taloudellisia edellytyksiä järjestää perusopetusta.

Hakijan kannalta myönteistä on, että Tampereen kaupunki puoltaa sen opetuslupahakemusta. Ottaen kuitenkin huomioon edellä esiin tuodut puutteet yhdistyksen taloudessa ja opetussuunnitelmassa sekä oppivelvollisuusikäisten lasten määrän kehitys, eivät perusopetuslain 7 §:n edellytykset opetuksen järjestämisluvan myöntämiselle täyty.

Päätösesitys: Edellä esitetyn perusteella esitän, että Tampereen seudun steinerkoulu yhdistys ry:n hakemus perusopetuksen järjestämiseksi hylätään. Alueella ei voida katsoa olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämää koulutustarvetta. Hakijalla ei myöskään voida katsoa olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämiä riittäviä taloudellisia edellytyksiä järjestää perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta.

Tilastokeskuksen Väestöennuste 2021 – tilaston mukaan oppivelvollisuusikäisten lasten määrän ennustetaan kasvavan Tampereella vuoteen 2024 asti, mutta tästä eteenpäin oppivelvollisuusikäisten määrän ennustetaan kuitenkin laskevan aina vuoteen 2033 asti. Vuonna 2034 määrän ennustetaan jälleen nousevan hieman, mutta vaikka tästä eteenpäin oppivelvollisten määrän ennustetaan kasvavan, on kasvu niin maltillista, että vuoden 2022 toteutunutta oppivelvollisten määrää ei vielä saavuteta vuoteen 2040 mennessä. Lähikunnissa Nokiassa, Pirkkalassa ja Ylöjärvellä oppivelvollisten määrän ennustetaan vähenevän vuoden 2022 tasosta vuoteen 2034 mennessä yhteensä 18,4 prosenttia.

Hakijalla ei myöskään ole sellaista omaa varallisuutta, jolla se voisi vastata perustettavan koulun edellyttämistä investoinneista tai muista yllättävistä taloudellisista haasteista esimerkiksi tilanteessa, jossa oppilasmäärä ei kehittyisikään odotetusti.

3 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.